

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/16/004044-65209
Datum collegebesluit: n.v.t.
Datum raadsvergadering: donderdag 1 februari 2018
Datum commissievergadering: donderdag 18 januari 2018

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Rapport onderhoud en vervanging rioleringen
Portefeuillehouder: Wethouder Rasch
Programma:

Kernboodschap: De Rekenkamercommissie heeft in 2017 onderzoek gedaan naar het onderhoud en de verbaging van de rioleringen. Hieruit komt naar voren dat de kwaliteit van het rioolstelsel voldoende is en er bijna geen calamiteiten zijn. Wel kan de strategie voor onderhoud en vervanging verbeteren en mogelijk kosten besparen op termijn. Daarvoor moet een volledige registratie van basisinformatie aanwezig zijn. De gemeenteraad wordt aanbevolen beter invulling te geven aan de kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van het gemeentelijk rioleringsplan. De Rekenkamer doet hiervoor suggesties. De raad heeft besloten de aanbevelingen over te nemen en het college opgedragen de aan hem gerichte aanbevelingen op te volgen en de raad daarover te rapporteren.

Bijlagen: Onderzoek onderhoud en vervanging rioleringen gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Beslispunten

1. Aanbevelingen 1 en 2 over te nemen en uit te voeren.
2. Het college opdracht te geven een kaderstellende beleidsinhoudelijke startnotitie ter voorbereiding op het volgende Verbreed gemeentelijk rioleringsplan op te stellen en aan de raad voor te leggen.
3. Het college opdracht te geven een rapportagevoorziening over het Verbreed gemeentelijk rioleringsplan in te richten die de raad in staat stelt zijn controlerende rol beter uit te oefenen.
4. Het college op te dragen aanbevelingen 3,4 en 5 op te volgen en hierover aan de raad te rapporteren voorafgaand aan de vaststelling van het nieuwe Verbreed gemeentelijk rioleringsplan.

Relatie met:

- Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- Toezegging:
- Amendement/motie:

Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Rapport onderhoud en vervanging rioleringen

Samenvatting

In 2017 heeft de Rekenkamercommissie WVOLV in de vier gemeenten onderzoek gedaan naar onderhoud en vervanging van rioleringen. De hoofdvraag voor dit onderzoek was:

‘Houden de gemeenten op adequate wijze de riolering in stand en welke financiële consequenties zijn hieraan verbonden?’

De hoofdconclusie van het onderzoek (het antwoord op de centrale vraag) luidt als volgt:

- Bij de vier gemeenten wordt het onderhoud en de vervanging van de riolering voldoende adequaat ingevuld in die zin dat de kwaliteit van het rioolstelsel voldoende is en er vrijwel geen calamiteiten voorkomen.
- De strategie voor onderhoud en vervanging is nog relatief traditioneel. Bij invoering van risico gestuurd beheer en onderhoud kan op lange termijn een reductie van vervangingsinvesteringen plaatsvinden. Omdat vervangingsinvesteringen van invloed zijn op de jaarlijkse kosten en de rioolheffing, betekent dit dat er op lange termijn sprake is van mogelijke kostenbesparingen en een potentiële verlaging van de rioolheffing ten opzichte van de huidige prognoses.
- Een noodzakelijk onderdeel van een verbeterde strategie voor onderhoud en vervanging is een volledige en actuele registratie van de benodigde basisinformatie om investeringsbeslissingen goed te kunnen onderbouwen.

Daarnaast zijn een aantal andere conclusies geformuleerd met aanbevelingen aan de raad en het college:

Conclusie 1:

De betrokkenheid van de gemeenteraden bij de strategie voor het onderhoud en het vervangen van de riolering is beperkt. De kaderstellende rol die de gemeenteraad kan innemen, met name bij de behandeling en vaststelling van het gemeentelijk rioleringsplan, wordt slechts beperkt ingevuld.

Aanbeveling 1, gericht aan de raad:

Benut, gezien de consequenties voor de lange termijn ontwikkeling van de rioolheffing, het planvormings- en besluitvormingsproces voor het eerstvolgende Gemeentelijk Riolerings Plan om een dialoog te voeren tussen het college en de gemeenteraad over de te volgen strategie voor onderhoud en vervanging van het rioolstelsel.

Conclusie 2:

De Raden vullen hun kaderstellende rol beperkt in. De controlerende rol wordt echter niet ingevuld. Er is geen actieve betrokkenheid van de gemeenteraden bij de voortgang van de maatregelen uit het gemeentelijk rioleringsplan en de uitvoering van de strategie voor onderhoud en vervangen van het rioolstelsel.

Aanbeveling 2, gericht aan de raad:

Vul de controlerende rol ten aanzien van voortgang van de Gemeentelijk Riolerings Plan actiever in. Stel daartoe vast op welke wijze de raad wil worden geïnformeerd. Via:

- een vorm van een separate voortgangsrapportage over de maatregelen in het gemeentelijk rioleringsplan met daarin specifieke aandacht voor de voortgang van de

uitvoering van de strategie van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel (inclusief indicator voor volledigheid beheersysteem, kwaliteitstoestand rioolstelsel, onderhoudstempo en vervangingstempo).

- of via een afzonderlijke paragraaf in de reguliere Planning & Control-stukken. Bepaal tevens met welke regelmaat de raad geïnformeerd dient te worden.

Conclusie 3:

Een alternatief en meer risico gestuurd vervangingsbeleid van het rioolstelsel kan in de vier gemeenten een reductie opleveren van de vervangingsinvesteringen. Op lange termijn levert dat een potentiële besparing op in de jaarlijkse kosten en de rioolheffing. Deze besparing bouwt zich de komende decennia langzaam op. De eerste besparingen zijn in potentie mogelijk over een periode van 10 tot 20 jaar.

Aanbeveling 3 gericht aan het college:

Verken de potentie voor een meer kwaliteits- en risico gestuurd vervangingsbeleid van het rioolstelsel. Dat vraagt om bewuste en mogelijk ruimtelijk gedifferentieerde afweging van aanvaardbaarheid van risico's op falen van het systeem (instorten en gebrekkig functioneren) en de kosten.

Maak daarbij maximaal gebruik van beschikbare rioolinspectie data en analyseer deze op schadeontwikkeling, zo nodig in relatie tot veronderstelde verschillen in bodemtype en in leidingmateriaal. Leg de uitkomsten van de verkenning ter besluitvorming aan de raad voor.

Conclusie 4:

Voldoende en actuele basisinformatie voor het uitvoeren van de strategie van onderhoud en vervanging is in de onderzochte gemeenten geen vanzelfsprekendheid. Toch is dit een basisvoorwaarde voor een doelmatig rioleringsbeheer.

Aanbeveling 4, gericht aan het college:

Breng de basisinformatie over het rioolstelsel op orde en controleer welke consequenties dat heeft voor de lange termijn kostendekkingsberekeningen en pas deze zo nodig aan. Informeer de raad hierover.

Conclusie 5:

Het motiveren van een investeringsbeslissing gericht op het vervangen, repareren of renoveren van riolering is onvoldoende transparant. Beslissingen kunnen na een zorgvuldige en locatie specifieke afweging worden gemaakt (bijvoorbeeld door een weging van omgevingsfactoren, zoals: o.a. een geplande wegconstructie), maar de afwegingen zelf worden niet vastgelegd. Daarmee is de totstandkoming van investeringsbeslissingen niet navolgbaar en is niet vast te stellen of zij op goede gronden zijn gemaakt. Ook is de beslissing niet in alle gevallen in lijn met hetgeen er beleidsmatig (maatstaven) in het gemeentelijk rioleringsplan is vastgelegd.

Aanbeveling 5, gericht aan het college:

Introduceer een werkwijze, waarbij het streefbeeld voor de minimale kwaliteit van een rioolstreng op uniforme wijze wordt vastgelegd, zowel met betrekking tot maatstaven op individuele toestandsaspecten als voor de streng als geheel. Betrek in het vaststellen van dit streefbeeld ook de impact van een calamiteit (instorting).

Commissiebehandeling

In de commissie Wonen, Ruimte en Groen van 18 januari 2018 is het rapport besproken.

Daar zijn zorgen uitgesproken over de achterstand van de rioolvervanging. Het is voor de commissie niet duidelijk hoe het precies zit met de geplande vervangingen en de daadwerkelijk uitgevoerde vervangingen. Hierover wordt het college verzocht meer inzicht geven en een inhaalslag te maken.

In de commissie zijn bedenkingen bij het nu invoeren van risico gestuurd beheer, terwijl er achterstand in vervanging en inspectie is. De mogelijke besparing op de kosten van 10-30% zal dan niet op korte termijn haalbaar zijn.

De commissie vraagt aandacht voor de controlerende rol van de raad en vraagt het college hiervoor een adequate informatievoorziening aan de raad op te zetten, bijvoorbeeld als onderdeel van de P&C cyclus.

Er is de wens uitgesproken om bij het nieuwe VGRP meer beleidsinhoudelijke kaders en keuzes te kunnen maken in plaats van alleen financiële en er wordt gevraagd om een risicoanalyse. Namens het college heeft de wethouder toegezegd voordat hij met het nieuwe VGRP komt eerst een kaderstellende startnotitie aan de raad aan te bieden waarin deze onderdelen zijn opgenomen. Hiermee kan de raad beter invulling geven aan zijn kaderstellende rol.

Er wordt aandacht gevraagd voor het mogelijke verband tussen de kwaliteit van het rioolstelsel en het blank staan van straten en plantsoenen/pleinen bij hevige regenval.

De griffier.

Besluit

Registratienummer: Z/16/004044-65209

De raad der gemeente Voorschoten;

Gelezen het rapport van de Rekenkamercommissie 'Onderzoek onderhoud en vervanging rioleringen gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg', d.d. 28 september 2017;

Gehoord de beraadslagingen in de commissie Wonen, Ruimte en Groen van 18 januari 2018;

besluit:

1. Aanbevelingen 1 en 2 over te nemen en uit te voeren.
2. Het college opdracht te geven een kaderstellende beleidsinhoudelijke startnotitie ter voorbereiding op het volgende Verbreed gemeentelijk rioleringsplan op te stellen en aan de raad voor te leggen.
3. Het college opdracht te geven een rapportagevoorziening over het Verbreed gemeentelijk rioleringsplan in te richten die de raad in staat stelt zijn controlerende rol beter uit te oefenen.
4. Het college op te dragen aanbevelingen 3,4 en 5 op te volgen en hierover aan de raad te rapporteren voorafgaand aan de vaststelling van het nieuwe Verbreed gemeentelijk rioleringsplan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 1 februari 2018.

de griffier

de voorzitter,

J. van der Does

P.J. Bouvy-Koene